

A Magyar Köztársaság Alkotmányának 9.§ (2) bekezdése szerint: „A Magyar Köztársaság elismeri és támogatja a vállalkozás jogát és a gazdasági verseny szabadságát.” A versenyjog szorosan kapcsolódik ezen alkotmányi rendelkezéshez.

A tisztességtelen piaci magatartás tilalmáról szóló 1990. évi LXXXVI. törvény (a versenytörvény) összefoglalja azokat a szabályokat, amelyekkel védi magát a versenyt mint közérdeket, és védi a versenytársak és a fogyasztók jogos érdekeit, amelyeket a gazdasági verseny tisztességtelen formái sértenek. A törvény alapvető rendelkezései:

Tiltja a tisztességtelen piaci magatartásokat, mint például az üzleti titokkal és az üzleti kapcsolatokkal való visszaélés, a márkahamisítás és a hírnévrontás, a bojkott, a spekulációs áruvisszatartás és árukapcsolás, valamint a versenytárgyalás, árverés, a tőzsdei alku tisztaságának megsértése.

Tilos a fogyasztót megtéveszteni az áru vagy a szolgáltatás kelendőségének fokozása érdekében. A megtévesztés igen sokféle lehet: az áru lényeges tulajdonságával kapcsolatos valótlan állítások, félrevezető összehasonlítások, megtéveszti) reklámok, lényeges hiányosságok elhallgatása sth.

Tilos az olyan — versenytársak közötti — megállapodás, amely a versenyt korlátozhatja, vagy annak kizárását eredményezheti, így tilosak a beszerzési és árkartellek, jogellenesek a pi- 11 cfe löszt ás ok stb.

A gazdasági eréjfölény a piacon elfoglalt domináns pozíció, olyan megkülönböztetett állapot, amely alapján tilos visszaélést elkövetni. Visszaélés lehet az, ha az. eréjfölényben lévő vállalkozó olyan feltételeket kényszerít partnerére, amelyek eréjfölény nélküli helyzetben nem lennének lehetségesek.

A piaci koncentráció növekedését a versenykizáró hatások elkerülése érdekében ellenőrzés alatt kell tartani. A gazdálkodóegységek összeolvadásához (fúzióához) előzetesen engedélyt kell kérni minden olyan esetben, amikor a résztvevők együttes részesedése a piacon — bármely áru tekintetében — meghaladja a 30 százalékot, vagy ha együttes árbevételük 10 milliárd forintnál. több. Előzetes engedélyt kell kérniük a vállalkozóknak azokban az esetekben is, ha egyik vállalkozó a másik vállalkozz) fölött meghatároz/) befolyást szerez., feltéve, hogy piaci részesedésük a 30 százalékot megha-

A törvény általános érvényű normái a profitorientált gazdasági tevékenységre széleskörűen kiterjednek.

A tisztességtelen piaci magatartás tilalmáról szóló 1990. évi LXXXVI. törvény az 58. §-ában előírja a Gazdasági Versenyhivatal elnökének az évenkénti beszámolási kötelezettséget. E beszámoló a Gazdasági Versenyhivatal 1992. évi tevékenységéről

*és a versenytörvény alkalmazása során szerzett tapasztalatairól
szól.*

TARTALOMJEGYZÉK

I. ÁLTALÁNOS TAPASZTALATOK

A versenyviszonyok változása	3
A privatizáció és a verseny.....	4
II. VERSENYFELÜGYELETI ELJÁRÁSOK	
A generálklauzula alkalmazása	10
A tisztességtelen versenycelemek.....	11
A fogyasztók megtevesztésének tilalma.....	12
A kartellszabályok alkalmazása	13
A gazdasági erőfölénnyel való visszaélés	14
A szervezeti egyesülések, meghatározó befolyásszerzés ellenőrzése	15
Áremelés előzetes bejelentése.....	15
A bírósági felülvizsgálatok tapasztalatai.....	16
Más versenyfelügyeleti területek.....	16
III. EGYÉB VERSENYPOLITIKAI TEVÉKENYSÉG	
Véleményalkotás a versenyt érintő kérdésekben.....	17
Jogszabály-véleményezési tevékenység.....	17
IV. EGYÉB INFORMÁCIÓK	
A versenyjogi ismeretek terjesztése	19
Nemzetközi kapcsolatok	20
A hivatal működési feltételei.....	20
V. NÉHÁNY GONDOLAT A VERSENYTÖRVÉNY MÓDOSÍTÁSÁRÓL.... 22	

MELLÉKLET

Az 1992. évi versenyfelügyeleti eljárások néhány jellemző adata

I. ÁLTALÁNOS TAPASZTALATOK

A versenyviszonyok változása

A Gazdasági Versenyhivatal munkája sajátosan tükrözi vissza a gazdaságban zajló rendkívüli méretű átalakulást. Az átalakulási folyamatokban a gazdasági szereplők sokféle érdekmotívuma ellentmondásos helyzeteket teremt, a bizonytalanságok 1992-re felhalmozódtak. A tartós recesszió, a piacvesztés, új és régi piaci szereplők megkapaszkodási törekvései, a magánszféra különböző formájú térnyerése és az állami tulajdon lebomlása, a

gazdaság szabályozásának együttélő régi és új elemei, régebbi és újonnan keletkezett szabályozási hiányok miatt szinte minden egyes piaci szereplő számára mindennapi teendővé vált az alkalmazkodás nehéz feladatainak megoldása.

Az érdekérvényesítés során — nem ritkán a létért való küzdelemben — a piac szereplői nem válogatnak az eszközökben; magatartásuk sokszor súrolja a törvényesség határát, vagy éppenséggel törvénytelen. Az érdekeikben sértett felek egyre gyakrabban felismerik a versenyjog nyújtotta segítség jelentőségét.

A piacgazdasági normarend kialakulása hosszú folyamatnak ígérkezik. Az a tapasztalatunk, hogy az értékrend ellentmondásos, a piaci működést befolyásoló jogrend finomhangolása hiányzik, az állami szerepvállalás néhol túlzott, máshol fontos részletei kidolgozatlanok. A gazdasági szabadságjogok — tulajdonszerzés, piacra lépés, verseny — alkotmányos deklarációja ma még megelőzi a mindennapok gyakorlatát. A piaci viszonyok egyre inkább átterjednek új területekre, s a piacos és nem piacos megoldások egymás mellett élése zavarokat okoz, sajátos szabályozási vákuumot jelez. A szabályozási vákuum megszüntetése nem egyszerű feladat: érdemi veszélyt jelent a tekintetben, sikerül-e az állami beavatkozás helyes mértékét és módját megtalálni, avagy nem; de egyre inkább világossá válik, hogy a szabályozatlanság veszélyei is nagyok. Ezek a gazdaságpolitikai, versenypolitikai dilemmák a konkrét versenyfelügyeleti eljárásokban is lecsapódtak. Emellett ezek a hivatal tevékenységének új súlypontját alakították ki a versenyviszonyok kialakulását, fejlődését segítő szabályozó, jogszabályalkotó munkában.

A gazdaságban az új szereplők tömeges piacra lépése, az állami tulajdon lebontását helyenként kísérő decentralizációs folyamatok, az import szabadsága és a kereslet visszahúzódása egyaránt növelte a versenyt. (Az APEH adatai szerint 1992-ben közel 90 ezerrel nőtt a vállalkozások és az egyéni vállalkozók száma, megközelítve a 700 ezres nagyságrendet.) Az új szereplők piacra lépése mellett erőteljes szelekció is megindult, részben a csódtörvény hatására, részben szabályozási beavatkozások következményeképpen (pl. az utazásszervező irodák, ügynökségek terén, a taxipiacon stb.). A természetes piaci szelekció hatására is felerősödött 1992-ben a piacról való kilépés, kiesés. Ma már egyszerre van jelen a vállalkozásalapítási láz és a vállalkozások tömeges megszűnése, s ez a helyzet az átalakulás következő néhány évére is jellemző marad. Az importverseny — a pozitív hatékonysági kényszer megjelenésén kívül — egyes területeken indokolatlan hazai piacvesztést is hozott. A protekcionizmus iránti igény ugyan sokkal szélesebb annál, mint ami elfogadható, kétségtelenül az lehet viszont a hazai iparpolitikába ágyazódó átmeneti iparvédelem olyan területeken, ahol a nemzetközi versenyképesség elérése nem reménytelen, vagy ahol a volt KGST országok eredendően nem hatékonysági kihívást jelentő versenye okoz átmeneti gondokat (pl. műtrágya, néhány vaskohászati termék, cement).

A Gazdasági Versenyhivatal 1992. évi tapasztalatai szerint — a verseny mai állapotában — különösen fontos a versenypolitika és a versenyviszonyokat befolyásoló más gazdaságpolitikai eszközök együttes, összehangolt használata. A versenyjog következetes alkalmazása gyorsíthatja a tisztességes versenyzés és a tisztességtelen módszerek tudatosabb szétválasztását, a tisztesség védelmét; segítheti a versenykorlátozások ellenében a verseny

szabadságát érvényre juttatni. A verseny gazdasági feltételeinek megteremtése, a versenyzés fontos keretszabályainak és segítő intézményeinek kialakítása azonban rendkívül fontos gazdaságpolitikai feladat, és az átmenet lerövidítése, az ellentmondások gyökereinek feloldása szempontjából túlértékelhetetlen jelentőségű.

A privatizáció és a verseny

Mivel 1992-ben a piac- és versenypolitikai problémák közül a legjelentősebb a privatizáció volt, ezért célszerűnek tartottuk a beszámolóban érintett témák közül ezt jelentőségének megfelelően kiemelni.

A) A kialakuló piaci struktúra jellemzői

A privatizáció során a magántulajdonosi piaci szerkezet épül ki. Az eddig privatizált vállalatok, szakmák — az adott piacon lévő verseny veszélyeztetettsége szempontjából — három elkülönülő csoportba sorolhatók:

- Ahol a privatizáció alapvetően kedvező szerkezetet hozott létre. E körbe azon területek privatizációja tartozik, amelyeken a vállalati szerkezet, a korábbi állami tulajdon mellett is, megfelelt a verseny lehetőségét biztosító szerkezetnek, s a privatizáció ezt átörököltette. Hasonlóan pozitívan értékelhető azon területek privatizációja, ahol akár decentralizációval, akár az üzleti aktivitással javult a piaci struktúra. Ide sorolható: a dohányipar, a szeszipar, az édesipar, az elektronikai áruk termelése, az üvegipar, a kerámiaipar. Várhatóan kedvező versenyszerkezet alakulhat ki a gyógyszeriparban, a külkereskedelemben, a vendéglátó- és szállodaiparban, az élelmiszer-kiskereskedelemben.
- Ahol a domináns pozíció privatizálódott. Érthető módon kezdetben azok a szakmák vonzották a befektetőket, ahol a kapacitásokkal, termelési tényezőkkel együtt erős hazai piaci pozíció is vásárolható volt. Ez a helyzet amiatt állt elő, mert a meglévő — viszonylag koncentrált — termelési szerkezetben nem nagyon volt lehetőség a decentralizációra és így több

piaci szereplő kialakulására. Ilyen helyzet keletkezett a növényolajiparban, az izzólámpa- és fénycsőgyártásban, a háztartási-hűtőszekrény-gyártásban, a szénsavtermelésben. Versenypolitikai értelemben a domináns piaci pozíció veszélyes, hiszen azzal vissza lehet élni, függőségi viszonyt lehet teremteni. Ennek megakadályozásához a nemzetközi tapasztalatok szerint két jelentős eszköz áll rendelkezésre. Egyrészt egy olyan liberalizált kereskedelempolitika, amely más külföldi szereplők piacra történő belépését viszonylag könnyűvé teszi; másrészt a versenyjog érvényesítése mindazokban az esetekben, amikor a domináns pozícióban lévő az erőfölényével vis- szaél.

- Ahol az új tulajdonos összevásárolta a piaci szereplők egy részét. Az ilyen területeken tulajdoni koncentrációnövekedés történt, bár a piaci szereplők száma nem csökkent, mivel az új tulajdonos az összevásárolt szereplőket önálló jogi személyként — és ebben az értelemben elkülönült piaci szereplőként — működteti tovább. Ilyen privatizáció ment végbe a cementiparban, a cukoriparban, a papíriparban, a közútiút-építés, a csomagolóanyag-gyártás és a PB-gáztöltés területén. Versenypolitikai értelemben az a veszély, hogy viszonylag rövid idő alatt kialakul egy olyan oligopol struktúra, amelyben a kartellezés könnyű, ha azt egyébként az egész gazdasági háttér is alátámasztja. Igaz, a káros kartellezés ellen a versenytörvény alapján fel lehet lépni; ezen a területen azonban van egy másfajta ellentmondás is, amit versenyjogunk mai felfogásának belső ellentmondásaként lehet minősíteni.

B) Ellentmondás a versenytörvény belső logikája és az összevásárlást lehetővé tevő' privatizációs folyamat között

A versenytörvény kodifikációs munkái három évvel ezelőtt zajlottak, amikor a gazdaságban szinte általános volt az állami jellegű tulajdon. A törvény alapvetően a káros és tisztességtelen piaci viselkedésre koncentrált, és nem foglalkozott a tulajdonszerzés kérdéskörével. A versenytörvény a fúzióengedélyezés és a meghatározó befolyásszerzés ellenőrzésével csupán a meglévő piaci szereplők közötti koncentrációnövekedést kívánja ellenőrzés alá vonni.

Időközben, a privatizáció előrehaladtával, új intézmények is megjelentek. Egyre jelentősebb szerepet játszanak a befektetők, a vagyongazdálkodók, akik a versenytörvény szabályozási körébe vont piaci szereplők (a vállalkozók) fölött tényleges tulajdonosi jogokat gyakorolnak. Versenytörvényünk a piaci szereplőkkel foglalkozik, azokra koncentrált és ebben az értelemben szinte közömbösnek tartja a tulajdonos személyét. Leegyszerűsítve azt lényeges hangsúlyozni, hogy a versenytörvény alanyi hatálya e tekintetben a Magyarországon bejegyzett cégekre és vállalkozásokra terjed ki, tárgyi hatálya pedig nem terjed ki a termelő- vagy szolgáltatótevékenységnek nem minősülő befektetésre (pl. részvényvásárlás) és vagyongazdálkodásra.

A privatizáció és a versenyjog kapcsolatában e problémának abból a szempontból van jelentősége, hogy megakadályozható-e a versenytörvény segítségével — és csak azzal

- a versenyre káros vagy veszélyes privatizációs akciók. Erre a kérdésre a válasz: egyértelmű nem. A versenyfelügyeleti beavatkozásra elvi lehetőséget az adhat, hogy a privatizáció minden

esetben valakinek egy vállalkozásban való (általában többségi) tulajdonrész-szerzése. Ami — ha kimeríti a versenytörvényben írt határokat — felvetheti a meghatározó befolyásszerzés engedélyezésének szükségességét. Lényeges azonban, hogy a többségi részesedést szerző félnek a versenytörvény fogalma szerint vállalkozónak — piaci szereplőnek — kell lennie. Ez a feltétel akkor teljesül, ha a gazdasági társaságok akár természetes, akár jogi vagy nem jogi személyiségű tagjai a Magyar Köztársaság területén termelő- vagy szolgáltatótevékenységet folytatnak. Mindebből az következik, hogy a Magyarországon gazdasági tevékenységet nem folytató külföldi befektetőre e tekintetben a törvény hatálya nem terjed ki, s többségirészesedés-szerzéseit — a versenytörvényünk alapján — nem kell engedélyeztetnie. Ugyanez a helyzet, ha a vásárló magyar természetes személy, de — az előzőek értelmében — nem minősül vállalkozónak.

Az alapvető kérdés az, hogy e szabályozás összhangban áll-e gazdaságpolitikai érdekeinkkel. A kérdés nem válaszolható meg egyszerűen, s versenypolitikai szempontból némileg eltérő következtetésekre lehet jutni attól függően, hogy a privatizáció során a befektető /a/ első magyarországi vásárlásáról van-e szó, vagy *Ibi* már rendelkezik valamely magyarországi vállalkozásban többségi tulajdonnal, s az újabb szerzeményével az adott piac jelentősebb részét ellenőrzi.

- a) A törvényhozó szándéka a mai fúziós szabályokkal az, hogy mérlegelhetővé tegye: a piaci koncentráció adott konkrét növekedése a versenyhez fűződő közérdek szempontjából kívánatos vagy nem kívánatos (több-e az előnye, mint a hátránya). Az olyan privatizáció esetében, amikor az adott tulajdonos először jelenik meg a magyar piacon, nincs szó koncentrációról, csupán tulajdonos váltás történik. Ilyen esetben tehát teljesen logikus, hogy a privatizáció nem jelent versenyjogilag értékelhető eseményt.

Gyakorlati szempontból vizsgálva, a jelenlegi joghelyzet kifejezetten előnyös, hiszen nem áll fenn annak a veszélye, hogy a kiemelt gazdaságpolitikai célt szolgáló privatizációs döntés lassulna vagy elsődlegessége megkérdőjeleződne az engedélyezési eljárás során.

Ez a megoldás bizonyos szempontból kedvezőbb is, mint ha időben elkülönülne egymástól a privatizációs döntés és a fúzióengedélyezési eljárás vagy a meghatározó befolyásszerzés engedélyezése. Egy versenyfelügyeleti eljárásban ugyanis már csak egyetlen privatizációs változat szerinti konkrét fúzióról lehet dönten; nem lehet más privatizációs partnert vagy módot ajánlani. A privatizáció menetében adott versenyhivatali vélemény viszont szempontokat adhat a szóba jöhető privatizációs lehetőségek közötti választáshoz.

- b) Versenypolitikai szempontból némileg eltérően kell értékelni azt az esetet, amikor a külföldi (vagy más, a magyar piacon vállalkozónak nem minősülő) befektető a privatizáció során második vagy sokadik olyan vállalkozásban szerez többségi tulajdont, amely a magyar versenytörvény szempontjából versenytársnak minősül. Ez esetben ugyanis a koncentráció (legalábbis tulajdoni értelemben) növekszik, ami a verseny kialakulása, fennmaradása és fejlődése szempontjából kedvezőtlen lehet.

E kedvezőtlen hatást korlátozhatja, hogy a magyar versenytörvény az azonos vállalkozó tulajdonában levő, de önálló jogi személyiségű vállalkozásokat önálló piaci szereplőknek tekinti, és ha azonos piacon tevékenykednek, akkor versenytársaknak minősíti őket. Így

versenyt korlátozó megállapodást (kartellt) egymással nem köthetnek, és versenyt korlátozó összehangolt magatartást sem folytathatnak, még az azonos tulajdonos utasítására vagy hozzájárulásával sem.

Olyan esetekben tehát, amikor a privatizáció során az azonos tulajdonos több, korábban versenytársnak minősülő vállalkozást vásárolt meg, a mai versenyjog a versenyhelyzet fennmaradását a kartelltilalom révén kívánja biztosítani.

Látni kell ugyanakkor, hogy a kartelltilalom (mint magatartásszabályozás) sohasem lehet olyan hatékony, mint a fúziókontroll (amely már az esetlegesen kedvezőtlen struktúra kialakulását képes megakadályozni). Egyrészt — s ezt a nemzetközi tapasztalatok egyértelműen jelzik — a kartellhez tartozás felderítése és különösen bizonyítása nem egyszerű feladat. Másrészt egyes fejlett országok versenyjogai — a magyartól eltérően — az azonos tulajdonos vállalkozásai közötti összehangolt magatartást nem tiltják. Ez utóbbi körülmény értelemszerűen nem akadályozhat meg egy esetleges magyarországi eljárást és elmarasztalást, de annak nyilvánvalóan kedvezőtlen visszhangja lenne.

Az elvi dilemma tehát a következő. Az állami tulajdon dominanciáját figyelembe véve a magyar versenyjognak indokolt felfogása az, hogy a tulajdonos — a tulajdonos jogán — nem tehet meg mindent. Leegyszerűsítve: nem rendelhet el kartellizációt, mert az állami vállalatokat egymással versenyben lévő piaci szereplőknek tekintjük. A magántulajdonra épülő fejlett országokban a versenyjog és a tulajdonos rendelkezési jogainak egymás mellett élése és ellentmondásai hosszabb időszak alatt kialakították azokat a tartományokat, amelyekben a tulajdonos joga megelőzi a versenyjogot. Minden bizonnyal a piacgazdaság fejlődésével nálunk is ki kell, hogy alakuljon ez a fajta gyakorlat.

Jelenlegi szabályozásunk egyértelműen pozitív az állami tulajdon lebontásának szükségességét illetően, de nem hatékony, illetve ellentmondással terhes a magántulajdoni alapú szemléletből megítélve. Ha a versenyjogot megváltoztatjuk és egyértelműen a magántulajdonalapú nyugati típusú versenyjogra helyezkedünk, akkor viszont ezzel rendkívül széles körű felhatalmazást adunk az állami tulajdonos mai képviselőjének (ÁVÜ, ÁV Rt, vagyongazdálkodó). Ez az ellentmondás a változtatás időzítésével kapcsolatban vet fel további gondokat: ha sokáig várunk, további olyan koncentrációk történhetnek, amelyek kikerülnek a fúzióengedélyezést, majd a szabályozás változtatásakor kiesnek a kartelltilalomból is; ha hamar módosítjuk a versenyjogot, akkor aligha kerülhető el, hogy az állami tulajdonra vonatkozóan speciális átmeneti szabályokat alkossunk, ami más vonatkozásban jelent sajátos problémát.

Hangsúlyozni kell, hogy eddigi eljárásaink során a versenyhivatal által károsnak ítélt kartellek — egy kivételével — bírósági felülvizsgálat alatt állnak; és az újonnan megjelent holdingok és vagyongazdálkodók kartellestedési döntései pillanatnyilag csak mint elvi lehetőség léteznek, hiszen a gyakorlatban most indul effajta tevékenységük. Ítélezési gyakorlata sem a versenyhivatalnak, sem a bíróságoknak nincs.

Nem kétséges tehát, hogy a versenyjog említett belső ellentmondását előbb-utóbb rendeznünk kell, de a rendezés egyáltalán nem problémamentes. Az sem véletlen, hogy ez az ellentmondás éppen a privatizáció bizonyos eseteiben ölt testet, hiszen a privatizáció előrehaladása és formája

hozza felszínre és teszi akuttá ennek az ellentmondásnak a megjelenését. A következő években azonban már a privatizációs folyamatokat követő, a magánszférán belüli tulajdonmozgás ugyanúgy felveti az alapproblémát; az tehát nem csupán a privatizációhoz kapcsolódik.

C) Az ÁVÜ és a versenyhivatal együttműködése

A korábbi pontokban említett ellentmondások már 1991 ősztől nyilvánvalóvá váltak. Szükség volt tehát arra, hogy az ÁVÜ Igazgatótanácsával közösen tisztázzuk a privatizáció és a versenyjog kapcsolatának elvi kérdéseit, körvonalazzuk a mai törvények szerinti lehetséges megoldások kereteit, kialakítva azokat a formákat, amelyek — lehetőség szerint — feloldják az említett ellentmondást: vagyis a privatizáció során megkíséreljük megkeresni a potenciálisan legnagyobb versennyel járó megoldásokat.

Fontos hangsúlyozni azt, hogy az ellentmondásos privatizációk többségét az jellemzi, hogy a privatizációs döntés során többféle érdeket kell mérlegelni, s ezen érdekek mindegyike közérdek. Az esetek nagy hányadában nincs lehetőség olyan megoldásra, hogy mindegyik közérdek pozitív értelemben megvalósuljon, valamelyik tehát szükségszerűen sérelmet szenved. Csupán példaként említve: érdek az, hogy adott esetben a nemzetijövedelem-termelő kapacitást megmentsük, és az újjáalakulást segítsük; létezik foglalkoztatáspolitikai érdek, és nem utolsósorban a privatizációs bevétel szerzésének érdeke is megjelenik a lehető legkedvezőbb versenystruktúra kialakítása, segítése mellett. A közérdek rövid- vagy hosszú távon történő megítélése, illetve az egyes éraekmótvumok időben is változó rangsorolása (pl. a külfölditöke-bevonás vagy a hazai tulajdonlás szorgalmazása; a gyorsítás vagy a hatékonyság és versenyképesség szempontjainak előtérbe helyezése) állandó mérlegelést, egyeztetést kíván. Ezen érdekek harmonizációs mechanizmusának intézménye az ÁVÜ Igazgatótanácsa. Nehezen képzelhető el olyan gyakorlat, amelyben általános értelemben lehetőség van arra, hogy egy-egy közérdek kizárólagos védelme gátolja vagy lehetetlenné tegye a privatizációs folyamatot. Ezért mindeddig nem javasoltunk olyan mechanizmust, amely a versenytörvény módosításával versenyfelügyeleti eljárásra kényszerítené az adott privatizációt, mert a versenyhivatal alapvetően csak azt tehetné, hogy kiemelten a versenyérdeknek rendelné alá döntéseit. Amennyiben viszont a versenyhivatalt a törvény arra hatalmazná fel, hogy ugyanúgy mérlegelje a sokféle közérdeket, mint ahogyan az ÁVÜ Igazgatótanácsa erre kötelezett, akkor valójában a versenyhivatal venné át az adott privatizációban az ÁVÜ Igazgatótanácsának döntési jogkörét és mechanizmusát. Ez nyilvánvalóan nem lenne járható út.

A Gazdasági Versenyhivatal közreműködése a privatizációban 1992 során lényegesen kibővült. Az egyedi privatizációs tranzakciókban az ÁVÜ kérésére a Gazdasági versenyhivatal a verseny szempontjából véleményt nyilvánít. 1992-ben is érkezett ilyen megkeresés 15-20 ügyben.

Az egyedi véleménynyilvánítási forma 1992 tavaszától olyan módon is megerősítést nyert, hogy a Gazdasági Versenyhivatal képviselője az ÁVÜ Igazgatótanácsának ülésein állandó meghívottként részt vesz, és a napirenden levő privatizációkhoz kapcsolódó véleményét a döntés meghozatalakor mérlegelik. Egyazon ügyben tehát többször is adódik véleménynyilvánítási lehetőség, hiszen egy-egy vállalat átalakulása és privatizációja több ponton is igényelhet igazgatótanácsai döntést. Az eddigi együttműködés fő pozitív tapasztalata, hogy az ÁVÜ

Igazgatótanácsának szemlélete versenypárti, ami az utóbbi időben decentralizált privatizációs alternatívák kidolgoztatásában, összevásárlásokat korlátozó tenderek kiíratásában is többször megjelent.

Ezen a téren új feladatok is adódnak, hiszen a jövőben az ÁV Rt is privatizál (hozzá tartozik a továbbiakban a domináns piaci pozíciójú és még nem privatizált vállalatok többsége); és az ÁVÜ-höz tartozó privatizációkban jelentős súlya lesz az ÁVÜ-vel szerződött privatizációs tanácsadók segítségével lebonyolítandó privatizációs tranzakcióknak. Ez utóbbiak ugyan kisebb méretű vállalatokra vonatkoznak, de ez a tény nem zárja ki azt, hogy adott termékben vagy adott területen domináns piaci pozíció létezzék.

II. VERSENYFELÜGYELETI ELJÁRÁSOK

1992-ben a hivatalnál 223 eljárás indult, az év elején folyamatban volt 32, az összesen tehát 255 ügyből az év folyamán 223 fejeződött be. 1992/93 fordulóján a folyamatban levő ügyek száma 32 volt, ezekben az eljárások az év vége felé indultak meg. Az ügyek döntő többsége kérelemre indult, de ez évben is élt a hivatal azzal a jogával, hogy hivatalból is indíthat eljárást.

A befejezett ügyek közel felét — 104 ügy — a Versenytanács zárta le; a többi ügyet a vizsgálati szakaszban kellett lezárni, a kérelem visszavonása, a kérelmező együttműködési készségének hiánya miatt. A Versenytanács a 104 ügyben 1992-ben 102 határozatot hozott (három ügyet egyesített) — ebből 44 a jogsértést megállapító határozatok száma, és összesen 130 383 000 Ft bírságot szabott ki.

1992-ben, arányaiban több ízben került sor az eljárások során határidő-hosszabbításra, mint 1991-ben — bár továbbra is szigorúan a törvény adta keretek között. Ennek oka részben az, hogy növekedett a többszereplős, bonyolult ügyek aránya, de oka az is, hogy a versenyjog alkalmazásának első évi tapasztalatai a piaci szereplők szemében „felértékelték” az eljárások komolyságát, s már előfordult az együttműködési készség hiány, és időhúzással is találkozunk.

A generálklauzula alkalmazása

A versenytörvény 3.§-a, a verseny tisztasága és szabadsága általános védelmét szolgáló generálklauzula alapján 1992-ben 24 határozatot hozott a Versenytanács. A törvényalkotó eredeti szándéka a generálklauzulával az volt, hogy a versenyhez fűződő közérdeket sértő, de a törvényben konkrét tényállásként nem szereplő ügyekben is alkalmazható legyen a versenytörvény. Ez a szándék helyesnek bizonyult, de az elgondolkodtató, hogy a versenytanácsi határozattal zárult ügyek több mint 20 %-ában a generálklauzula alkalmazására volt szükség, az elmarasztaló határozatok negyedét e szabály megsértése alapozta meg.

Ezek az ügyek döntően két alcsoportba tartoztak: a más jogszabályok megsértésével kapcsolatos ügyek, mint pl. a tiltott reklámtevékenység, a jogszerűtlen működéssel, illetve forgalmazási hiányosságokkal kapcsolatos ügyek; és olyan, tisztességtelen magatartásként

kodifikált ügyek, amelyek a törvényben nem nevesített kiegészítő tényállásokkal együtt jelentek meg.

A tiltottreklám-ügyek főként dohány- és alkoholreklámokhoz kapcsolódtak. Itt a jogsértés egyik eleme — a reklámjogszabályok megszegése — nem versenyjogi tényállás. Számos esetben kapcsolódott azonban hozzá versenyjogi sérelem, mivel a tiltott reklám feladója és az azt megjelentető média ezzel a piaci versenyben jogosulatlan előnyre tettek szert a jogszabályokat megtartó versenytársakkal szemben, s a fogyasztók törvényes érdekeit is sérthette a közérdekből tilalmazott reklámok léte. A mai reklámtilalmakat túlzottnak tartó piaci szereplők a versenyjogi szankciókat ellenállással fogadták, s a hivatal fellépése ellenére a reklámháború eszkalációja következett be. A helyzet rendezése megköveteli a reklámjog korszerűsítését. Ezt több alkalommal kezdeményeztük az Ipari és Kereskedelmi Minisztériumnál, eddig eredménytelenül. Versenyjogi megközelítésben alapkövetelménynek tekintendő, hogy tiltott eszközök nem használhatók versenyelőny szerzésére, és az is világos, hogy a verseny tisztaságához fűződő közérdeknek okozott sérelem csak a versenyjog alapján szankcionálható.

A vállalkozások jogszerűtlen működése is járt olyan versenyjogi következménnyel, hogy a jogsértők tisztességtelen előnyre tettek szert, sértették a fogyasztók és a versenytársak érdekeit, például különböző kötelezően előírt engedélyek, minőségtanúsítványok, használati utasítások hiányával, adók, vámok meg nem fizetésével. Minden olyan jogszabálysértés esetén, amikor a szankciórendszer nem képes a jogtalanul elért versenyelőnyt semlegesíteni, a versenyjogi fellépés nélkül a verseny tisztaságának megsértése túlságosan vonzó maradna.

A versenytörvény első fejezetében megfogalmazott, kizárólag a bíróság hatáskörébe tartozó tényállások esetén a kérelmezők gyakran hivatkoztak arra, hogy az adott cselekmény a generálklauzulába is ütközik. Az olyan ügyekben, amikor — pl. a tisztességtelen névhasználat, vagy az üzleti titok jogosulatlan felhasználása mellett — többlet tényállási elem is bizonyítható volt, azt a Versenytanács a generálklauzula alapján szankcionálta.

A generálklauzula alapján hozott 24 versenytanácsi határozat közül 12 volt jogsértést megállapító. A többi kérelem nem bizonyult a hivatal hatáskörébe tartozónak vagy nem valósult meg versenyjogot sértő cselekedet. Ebben az ügycsoportban tapasztalható leginkább egyes piaci szereplők azon törekvése, hogy a versenytársak versenyző magatartását esetenként épp a versenyjogra hivatkozással semlegesítsék. Ily módon tehát a felmentő határozatok az alkalmas és a tisztességtelen versenyzési módok szétválasztásához is hozzájárulnak.

A tisztességtelen versenycselekmények

A tisztességtelen piaci versenycselekmények versenytörvényben kodifikált, **4-10.§-ba** tartozó esetei tekintetében a bíróságoknak van hatásköre. Jogsértés megállapítása esetén a bíróságok az ügyet bírság kiszabása végett átteszik a versenyhivatalhoz. 1992-ben is — 1991-hez hasonlóan — egyetlen ilyen eljárásunk volt. Ez még a bírósági eljárások hosszú időtartamát tekintve is rendkívül kevés, az elmúlt két évben csak maga a hivatal 20-25 kérelmező figyelmét hívta fel a bírósághoz fordulás lehetőségére. Néhány ügy megindulásáról van is

információink saját eljárásaink kapcsán, de ez a jogsérelmek számához képest elenyésző. Nem kizárt, hogy ennél több tisztességtelen versenyt megvalósító magatartást kezelnek a bíróságok, de talán inkább a polgári jogra, mintsem a versenyjogra alapozzák eljárásukat, hiszen e magatartások a polgári jog eszközével is értékelhetők; így azonban a versenyhez fűződő közérdeknek okozott sérelem szankcionálása elmarad. Ugyancsak megállapítható olyan tendencia, hogy a bíróság hatáskörébe tartozó ügyeket is igyekeznek a piaci szereplők úgy beállítani, hogy a hivatal hatásköre megalapozott legyen, s erre a generálklauzula adódik. E törekvés oka, hogy a hivatal — a törvényben előírt — igen rövid ügyintézési határidőkkel dolgozik.

A versenyhivatal maga a törvénytörés súlyos és a verseny tisztaságát jelentősen veszélyeztető esetben fordulhat csak a bírósághoz keresettel, s ezeket a feltételeket az egyedi jogsértések ritkán elégítik ki. Az egyetlen ilyen keresetindításunkat — a MERKÚR 1990/91 fordulóján tanúsított, gépkocsiár-emelés előtti áruvisszatartó magatartását — a bíróság első fokon a sértettek számára kedvezően — a versenyhivatal keresetével összhangban — bírálta el. 1992-ben ilyen típusú jogsértés nem került a hivatal elé.

A fogyasztók megtévesztésének tilalma

A versenytörvény **II-13.§-ai** tilalmazzák a fogyasztónak az áru kelendősége fokozása érdekében történő megtévesztését. Ilyen jogsértés esetén az eljáráshoz választható fórum a bíróság és a versenyhivatal is. A Versenytanács ezen ügykörben hozott határozatainak száma 1992-ben igen jelentősen megemelkedett; 24 határozat született, ebből 19 jogsértést megállapító. Ez a magas szám tükrözi azt a gazdasági helyzetet, amiben élünk: a kereslet megszerzéséért a piac sok területén éles harc folyik, amelyben tisztességtelen eszközök is szerepet kapnak; a piacon megjelent sok új szereplő között nem kevés azoknak a száma sem, amelyeknél még hátravan a tisztességes kereskedelmi gyakorlat kialakulása.

Az ügyek többsége megtévesztő reklámhoz vagy az áru kedvezőtlen tulajdonságainak elhallgatásához kapcsolódott. Jellemző volt ez évben is, hogy i.z eljárások sokszor a versenytárs kérelmére indultak. Jó is, hogy a versenytárs tisztességtelen módszerekkel kapcsolatos — a saját jól felfogott és jogos érdekéből táplálkozó — érzékenysége egy-szersmind a jogérvényesítésben járatanabb fogyasztó helyett is elősegíti az ilyen típusú jogsértő magatartások elleni fellépést. A fogyasztónak egyre több „szövetségese” van: több eljárás indult a KERMI és a Fogyasztóvédelmi Főfelügyelőség tapasztalataira alapozva, s a versenyhivatal is indított hivatalból ügyeket. 1992-ben a fogyasztók is megjelentek az eljárást kérelmezők között.

A bíróságok szélsőséges mértékei ebben az ügycsoportban jól jellemzik a piacgazdaság kialakulásával együtt járó gondokat. Néhány esetben a minimális, 10 ezer Ft-os bírság kiszabására került sor, amikor a jogsértő magatartás mögött a vállalkozó tapasztalatlansága húzódott meg. Ugyanakkor a legnagyobb tételű bírság is fogyasztómegtévesztési ügyben született: a Home Shopping Kft. 100 millió Ft-os bírságával a másik szélsőséges viselkedést kívántuk szankcionálni. A cég, a fogyasztók ez irányú tapasztalatlanságát kihasználva, a csomagküldő szolgáltatást is lejárató, a fogyasztók tömegeit tudatosan félrevezető üzleti

gyakorlatot folytatott. (Az ügy vizsgálatához nélkülözhetlen segítséget nyújtott a KERMI és a Fogyasztóvédelmi Főfelügyelőség.) A folyamatban levő eljárások már egy másik, a magyar fogyasztó e téren is meglévő tapasztalatlanságát kihasználó reklámfogással is foglalkoznak: a vásárláshoz kapcsolódó irreális nyerési (pénz és/vagy ajándék) esély alaptalan ígéretése ugyancsak megjelent egyes piaci szereplők eszköztárában.

A versenyhivatali eljárások az említett esetsorozatban a tisztességtelen magatartás abbahagyására is kötelezték a jogsértésben elmarasztalt piaci szereplőket. A fogyasztók biztonsága érdekében azonban — az egyedi eljárásokon túlmenően — a csomagküldő- és a hálalókereskedelem feltételeinek jogszabályi rendezésére is szükség van, ezt az ipari és kereskedelmi miniszter jelenleg készíti elő.

A kartellszabályok alkalmazása

A versenytörvény **14-17.§-ai** (kartellszabályok) tiltják a versenytársak közötti olyan összehangolt magatartást, megállapodást, amely a gazdasági verseny korlátozását vagy kizárását eredményezheti. Az elvárások a versenytörvény pozitív szerepével kapcsolatban éppen a kartellügyekben elég nagyok voltak, hiszen a magyar gazdaságot 1990 előtt méltán nevezték „kartelljogi paradicsomnak”. Úgy látszik azonban, hogy e helyzet felszámolása a piaci viszonyok alapvető megváltozásával történt meg, s a valódi verseny kiépülését követően — az azzal szükségszerűen együtt járó — kartellestedés és az ellene való fellépés még előttünk áll.

Mindössze három kartellelles panasz ügyében döntött az év folyamán a Versenytanács; egyben felmentő, kettőben jogsértést megállapító határozatot hozott. Ez előrelépés ahhoz képest, hogy az első évben kartellügy csak hivatalból indult. De az ügyszám nagyon kevés. Kétségtelen, hogy a jelentős keresletvisszaesés körülményei nem igazán kedveznek a kartellmegállapodásoknak; a szűkülő piacért folyó verseny egyes szakmákban nagyon erős, a versenytárssal való összebeszélés túlzottan szűkítené a saját érvényesülés kilátásait (a megmaradt csekély forgalmon is még osztozni kellene a versenytárssal). Ennek ellenére valószínű, hogy a felszínre került kartelleknél több versenykorlátozó együttműködés van a gazdaságban, s a majdani gazdasági konszolidációval együtt újak is alakulnak (a „bővülő piacon” már szívesebben osztoznak, akár jogellenes eszközökkel is).

Az eddig összegyűlt versenyfelügyeleti tapasztalataink és piacelemzéseink ellenére sem lehet egyértelmű értékítéletet alkotni a kartellestedés jelenlegi állapotáról. Az a tapasztalatunk, hogy egyes piaci szereplők még mindig természetesnek tartják a verseny hiányát, s számukra nem tűnik rendellenesnek, ha egyeztetett árakkal, piacfelosztással találkoznak. A piaci szereplők számának változása (mind az újak belépése, mind a régiékek megszűnése) jelenleg kétségtelenül nagyobb, mint konszolidált körülmények között, de ez is az átalakulás természetes jelensége. Ugyanakkor ez — különösen a csődeljárások befejezetlenségét is tekintve — olyan bizonytalanságot visz a piaci viszonyokba, ami nemigen teszi lehetővé új versenykorlátozó megállapodások megszületését. Jól kitapintható ez abban is, hogy újonnan szerveződő szakmai szövetségek hosszasan küszködnek bármilyen szakmai megegyezés létrehozásakor, s az ilyen próbálkozások ma még kiforratlanok. A privatizáció háttérben létrejött tulajdonosi

koncentráció, vagy akár az állam tulajdonosi szerepét hordozó új formák (vagyonkezelés, ÁVÜ, ÁV Rt.) is hozhatnak olyan tulajdonosi magatartást, mely a kartelljogba ütközhet. Mindezek azonban még túlságosan újak, a gyakorlatban egyelőre nem jelentkeznek a hatásuk. Az is tény, hogy inflációs körülmények között nehéz a gazdaságilag indokolt párhuzamos és a versenyt korlátozó egyeztetett magatartást megkülönböztetni, és a gyorsan változó piaci helyzet még bizonytalanabbá teszi a piacépítést szolgáló és a verseny kizáró összebeszélések elmosódó határvonalait.

Az említetteken kívül az is befolyásolja a versenytársak egymáshoz való viszonyát, hogy mindezek a körülmények együttesen ma még gátolják a kartellek felszínre kerülését. A hivatal azonban lépéseket tett — a piacszerkezet alakulását és a modern kartelle- sedési jelenségeket elemezve — és tesz annak érdekében, hogy a kartellezés fenyegette piaci struktúrákat rendszeresen figyelemmel kísérje és indokolt esetben hivatalból is vizsgálatokat indítson. (Egy ilyen vizsgálat 1992 végén indult is a cukoriparban.)

A versenytörvény **18.§-a** lehetőséget ad versenykorlátozó megállapodást tervező piaci szereplőknek arra, hogy kéljék annak megállapítását, hogy a tervezett megállapodás nem esik a kartelltilalom alá vagy a törvényben felsorolt okok miatt mentesül az alól. 1992-ben két ilyen eljárás folyt le: az egyik esetben a felek végül is visszavonták ez irányú szándékukat, a másik ügyben a továbbeladási árra vonatkozó tervezett megállapodás, a vizsgálat megállapításai szerint nem járt olyan versenykorlátozó hatással, hogy a hozzájárulást meg kellett volna tagadni.

A gazdasági erőfölénnyel való visszaélés

A versenytörvény **20.§-a** tilalmazza az erőfölénnyel való visszaélést. Ebben az ügcsoportban született 1992-ben is a legtöbb versenytanácsi határozat: 32, amelyből 11 állapított meg erőfölénnyel való visszaélést. Az elmarasztalásra okot nem adó kérelmek nagy száma azt tükrözi, hogy a piaci szereplők meglehetősen bizonytalanok a tényállás megítélését illetően. Magában a piaci alkuban esetenként nem fejtenek ki elegendő erőfeszítést érdekeik érvényesítésére, mintegy előfeltételezik a partner erőfölényét, és kiszolgáltatottként viselkednek; utólagos versenyjogi segítségben bíznak. Ez azonban nem adható meg akkor, ha az erőfölényt tévesen vélelmezték, ha saját erőpozícióikat nem ismerték fel helyesen. Nem ritkán találkozunk azzal a kétarcú magatartással, hogy miközben a vállalat kereslethiánnyal küszködik, csökkentett kapacitással termel, üzleti blöffként — vagy a régi beidegződések alapján — mégis „diktál” a vevőnek, és nem is eredménytelenül. Erre a szituációra nincs versenyjogi segítség. Bár maga a versenyfelügyeleti eljárás talán annyiban segít, hogy a partner a későbbiekben nem esik ilyen csapdába.

Az elmarasztaló határozattal zárult eljárások egyike sem volt olyan, amelyben csak az árat vitatták volna a kérelmezők a velük szemben erőfölényben levő partner egyoldalú hátrányt okozó magatartásában; sokkal inkább a szerződési feltételek egyéb tételeit, a nem versenysemleges megkülönböztetéseket kifogásolták (pl. szállítási hely választásának kizárása, a szerződési feltételek változása elfogadásának kikényszerítése, piacra lépés akadályozása, egyoldalú előnyt biztosító speciális szerződési feltétel kikötése). Több esetben

is megmutatkozott az erőfölényben levő szereplő korrekciós készsége, s ez pozitív jelenség. Nyilván nem általánosítható megállapítás, de az erőfölénnyel való visszaélések egy része — feltehetően a kisebb jelentőségűek — nem kimondottan érkemotivált, üzletpolitikába ágyazott, hanem csupán a korábbi torz piaci normarendből eredő „maradvány”. Nem tűnik reménytelennek az ilyen esetek visszaszorulása.

Példaként említjük, hogy a temetkezési szolgáltatások tekintetében több erőfölényes ügyet tárgyalt 1992-ben a Versenytanács. Ezek nyomán sajátos piaci átalakulásokat láthatunk. A piac kialakulása ugyanis különös nehézséggel jár amiatt, hogy az önkormányzatokat illetően ellátási felelősség, a másik oldalon pedig igénybevételi kötelezettség van, s ugyanakkor mindez valóban piaci szolgáltatási elemekkel is keveredik. Nem nélkülözhető, hogy az ellátási felelősséggel bíró szerv világosan szabályozza a szolgáltatás piacos és nem piacos részeinek találkozási pontjait. Ezt az önkormányzatok egy része már jól megoldotta; de nem mindegyikük. A probléma túlmutat az adott szolgáltatáson: minden olyan helyzetben előkerülhet, ahol „piac” és „nem piac” találkozik; az oktatásban, az egészségügyben, a kommunális szolgáltatásokban. A megfelelő megoldások megtalálása sok gonddal fog járni.

A szervezeti egyesülések, meghatározó befolyásszerzés ellenőrzése

A versenytörvény **23-26.§-a** alapján nyolc határozatot hozott a Versenytanács. Ebből három az engedély megadásával zárult a versenyre gyakorolt pozitív (pl. a szállítási költségek jelentős mérséklése, egységes biztonsági és környezetvédelmi fejlesztések lehetősége, termék piacképességének javulása) és negatív hatás mérlegelésével, a többi nem bizonyult engedélykötelesnek. Az engedélykötelezettség hiányának oka egy ízben az volt — amit a vizsgálat részleteiben feltárt —, hogy a szóban forgó fúzió alatta volt azoknak a mértékeknek, amelyeket a versenytörvény küszöbértékként megjelöl. Minden más esetben — bár a versenytörvényben előírt mértékek teljesültek — a meghatározó befolyásszerzést elérő fél Magyarországon nem volt piaci szereplő, vagyis a versenytörvény alanyi hatálya nem terjedt ki rá.

^AÁremelés előzetes bejelentése

A kormány az árak megállapításáról szóló **1990. évi LXXXVII. törvény** alapján meghatározza azoknak a termékeknek a körét, amelyben az erőfölényes helyzetben levő piaci szereplő köteles az áremelést előzetesen bejelenteni. 1992-ben hat ilyen bejelentést vizsgált meg a Versenytanács abból a szempontból, hogy az áremelés mögött van-e versenytörvénybe ütköző magatartás. A bejelentett áremelések háttérében versenytörvénybe ütköző magatartást nem találtunk, öt esetben (író-nyomópapír több gyártónál, fűszerpaprika), a költségemelkedés egy részét akarták a kérelmezők az áremelésben érvényesíteni. Egy alkalommal a tervezett margarinár-emelést azonban részben meg kellett tiltani, mert az erőfölénnyel való visszaélést eredményezett volna.

A bírósági felülvizsgálatok tapasztalatai

A versenytörvény **41.§-a** lehetőséget ad arra, hogy a Versenytanács érdemi határozatai ellen az érdekelt felek kérjék a bíróság felülvizsgálatát. Az év során első ízben adódtak érdemi tapasztalatok a bírói felülvizsgálati eljárásról, s ezek nagyon fontosak a versenyjog érvényesülése szempontjából.

A két év alatt hozott versenytanácsi határozataink közül 52 határozatot támadtak meg az ügyfelek. Ez a szám a bírósági felülvizsgálat esélyével járó — elmarasztalás és elutasítás jellegű — határozataink összességére nézve 42%-os felülvizsgálati arányt jelent. A törvény alkalmazásának első éveiben ez az arány nem tekinthető magasnak. A dupla mérlegelési folyamat lényegesen meggyorsíthatja a jogalkalmazás kiérlelődését és a piaci szereplők eligazodását a számukra is újszerű versenyjog lehetőségeiben, követelményeiben. Eddig az első fokú bíróság — a Fővárosi Bíróság Gazdasági, majd utóbb a Közigazgatási Kollégiuma — 15 ítéletet hozott; 12 esetben a Versenytanács határozatát helybenhagyó, 3 ízben azt megváltoztató ítélet született. Ez az arány törvényalkalmazási harmóniára utal. A bírósági procedúrák során fontos eljárási kérdések tisztázódtak, amelyek nagyban segíthetik a versenyjog következetes alkalmazását. Szerencsés körülménynek tekinthető, hogy ügytípusok szerint nagy volt a szórás, tehát a versenyjog egyre több fejezete tekintetében van már bírósági jogalkalmazási tapasztalat is.

A Legfelsőbb Bíróságra eddig két ügy került. Az egyikben született ítélet: a Budapesti Hús-nyagykereskedelmi Vállalat alapító tagvállalatait kartellügyben elmarasztaló versenytanácsi döntést erősítette meg a Legfelsőbb Bíróság.

Más versenyfelügyeleti területek

A versenytörvény **52.§-a** a versenyhivatal versenyfelügyeleti tevékenységét az áru- és szolgáltatáspiacra korlátozza. A pénz- és értékpapírpiacon, a banktevékenység és a biztosítási tevékenység tekintetében a versenyfelügyelet az Állami Értékpapír-felügyelet, az Állami Bankfelügyelet, valamint az Állami Biztosításfelügyelet feladata. A végrehajtás törvényi feltételei azonban ez ideig csak a banktevékenység tekintetében teremtődtek meg; a Bankfelügyelet hozott is az év folyamán három versenyfelügyeleti határozatot, és bírságot is szabott ki. A biztosítási törvény előkészítése és a pénzügyi törvény módosítása kapcsán olyan javaslatok alakultak ki, hogy a versenyfelügyeletet e piacok tekintetében is a Gazdasági Versenyhivatal lássa el. A felkészülést megkezdjük, s ha a törvények ezt a megoldást alkalmazzák, a tevékenységet átvesszük.

III. EGYÉB VERSENYPOLITIKAI TEVÉKENYSÉG

Véleményalkotás a versenyt érintő" kérdésekben

A versenytörvény 58.§ 121 bekezdése értelmében a Gazdasági Versenyhivatal elnöke külön felkérésre írásbeli véleményt ad az Országgyűlésnek a gazdasági versenyt érintő napirendi pontjaihoz. Írásbeli véleménykérés az Országgyűlés Gazdasági Bizottsága elnökétől érkezett a privatizáció és a versenytörvény összefüggései témakörében és a fogyasztóvédelmi törvény

tervezetével kapcsolatban. Szóbeli véleménynyilvánításra kerülhetett sor a Költségvetési Bizottságban a biztosítók versenyhelyzetének értékelése kapcsán. Kívánatosnak tartanánk, ha ez a gyakorlat a versenyt érintő törvény, illetve törvénymódosítási javaslatok megvitatása során kibővülne.

A versenytörvény 61.§-a értelmében a versenyt érintő kérdésekben a kormány kérheti a versenyhivatal véleményét. Kormányzati együttműködésünk folyamatos formáját adja, hogy a hivatal elnöke meghívottként részt vesz a Gazdasági Kabinet ülésein, véleményét kifejti, és a versenyszempontból jelentős vitás kérdésekben, ha szükséges, az illetékesekkel külön egyeztetést is végez. A privatizáció versenyre gyakorolt hatásának elemzését és a monopolszabályozás aktuális teendőinek felvázolását a kormány kérésére elvégeztük, s e munkák kivitelezésében is együttműködünk a kormányzati szervekkel.

Jogszabály-véleményezési tevékenység

A versenytörvény 60.§-a rögzíti, hogy a miniszterek kötelesek a versenyt korlátozó jogszabálytervezetekről a versenyhivatal véleményét kikérni. Ebben az ügykörben a tárcák együttműködési készsége javult a tavalyi évhez képest. Csak néhány eset volt, amikor véleményünk kifejtése érdekében magunknak kellett lépéseket tennünk. Közel 200 különféle jogszabálytervezet érkezett véleményezésre (bár ezek 15-20%-a nem is érintette a verseny

A jogszabály-clü t^CSiltCsOCII a versenyszabadság és a versenysemlegesség szempontjainak érvényesítése az esetek többségében nem volt nehéz; sok esetben nem is volt ilyen típusú probléma. A néhány kiemelt jelentőségű ügyben vagy sikerült a verseny szabadságára és semlegességére vonatkozó szempontjainkat érvényesíteni (pl. biztosítási törvény tervezete, jövedéki szabályozás, FORD Transit vámpreferenciája), vagy kielégítőnek tűnő kompromisszumokra jutni (pl. a különböző alapok szabályozása, agrárrendtartási törvény tervezete). Más esetekben azonban nem sikerült érvényesítenünk a versenyfejlesztés érdekében képviselt álláspontunkat, s az illetékes minisztérium, illetve a kormány külön véleményünk ellenére — néhány esetben annak feltüntetése nélkül — versenyszempontból aggályos megoldásokat fogadott el, terjesztett a parlament elé (pl. a vízügyi és egyes közlekedési törvények koncessziós törvénnyel összefüggő módosítása, személytaxi-engedélyek kontingentálása, a közúti közlekedésről szóló törvény módosítása során). Mivel aggályaink nem múltak el, e néhány jogszabály működését Figyelemmel kísérjük, és amennyiben szükségesnek látjuk, élni fogunk törvény adta lehetőségeinkkel a szabályozás megváltoztatása érdekében.

Miként azt az előző évi beszámolónkban jeleztünk, továbbra is gondot okoz több, a verseny szempontjából jelentős jogszabály hiánya, s itt lassú az előrelépés. A közszállítások szabályozása egyre sürgetőbb, egyes fontos ágazati törvények (pl. energiatörvények, vasúti, vízi, légi közlekedés) csak előkészületi stádiumban vannak, és ez bizonytalanná teszi a koncessziós törvény alkalmazását. A fogyasztóvédelmi törvény és a kamarai törvény nagyon hiányzik a piaci magatartási normarend kialakulása szempontjából és az érdekegyeztetés, érdekvédelem intézményesüléséhez. Az agrárrendtartási törvény hiánya tartós bizonytalanságot jelentett a

verseny terjedelme és szabályozottsága tekintetében az egész agrárszférában. A sajtó- és a médiumtörvény hiánya egy gyorsan változó piacon teszi ellenőrizhetetlenné a piaci szerkezet változását, vagy akadályozza magát a szerkezetváltozást. A monopóliumok szabályozása körüli szakmai munka ugyan felgyorsult, de eredmények csak hosszabb idő múlva várhatók.

IV. EGYÉB INFORMÁCIÓK

A versenyjogi ismeretek terjesztése

1992-ben is — talán még fokozottabban, mint az előző évben — nagy figyelmet fordítottunk arra, hogy különböző fórumokon és médiumokban mind szélesebb körrel ismertessük meg a hazai és a nemzetközi versenyjogot, annak érvényesülését, valamint a versenypolitika általános és időszerű kérdéseit.

Mintegy 50-60 alkalommal tartottunk előadásokat — főleg üzletemberek számára —, s az előző időszakoz képest megnövekedett az érdeklődés és a részvétel. (Az egyes rendezvényeken a hallgatói létszám a témától függően 50 és 250 fő közötti volt.) Az előadások, konzultációk tapasztalatai azt mutatják, hogy a gazdasági életben a versenyszabályozás szükségszerűségét a piaci szereplők is egyre inkább felismerik.

Új jelenség, hogy a magyar versenyjog és alkalmazása iránt érezhetően megnövekedett érdeklődés a külföldi ügyvédi irodáknál; kérésükre tájékoztató anyagot küldtünk. Az NGKM segítségével a kereskedelmi kirendeltségekre eljuttattuk a versenytörvényt és különböző egyéb információinkat tartalmazó angol nyelvű kiadványainkat, hogy a külföldi üzleti körök érdeklődése esetén a szükséges információ rendelkezésre álljon. Meghívás alapján mintegy tíz alkalommal tartottunk külföldön előadásokat, amelyek főként a magyarországi versenypolitikával, a verseny- és monopolszabályozással foglalkoztak.

Az elmúlt évben is kihasználtuk publikációs lehetőségeinket. Mind a napilapokban, mind szaklapokban jelentettünk meg aktuális versenyjogi, versenypolitikai, illetve egyes jeletősebb ügyeket érintő cikkeket, elemzéseket, reflexiókat. (Ezek száma megközelítette a százat.) Konkrét versenyjogi ügyeinkről a Versenytanács határozatát követően — rövid kommunikében — tájékoztattuk az MTI-t, és a napilapokban a szokott rend szerint tették közzé azokat. Néhány napilap ezen túlmenően is folyamatos érdeklődést mutatott a versenyügyek iránt (pl. Népszabadság, Magyar Hírlap), és a tárgyalásokon való részvétel alapján is közölt információkat a versenyfelügyeleti eljárásokról.

Mindezek — megítélésünk szerint — jól szolgálták a hivatalban folyó munka közvéleménnyel való jobb megismertetését, valamint a gazdaság szereplőinek folyamatos tájékoztatását.

Az iskolarendszerű oktatásban a Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetemen, az ELTE Állam- és Jogtudományi Karán és a Külkereskedelmi Főiskolán tartottak a Gazdasági Versenyhivatal munkatársai versenyjogi kurzusokat. A két egyetemen a hallgatók körében versenyjogi témákban tanulmányi pályázatot hirdettünk, igen értékes dolgozatok születtek.

Az ELTE Állam- és Jogtudományi Karával közösen folytatjuk a nemzetközi versenyjogi, versenyelméleti ismeretanyag gyűjtését és ismertetését, részben a szakmai közvélemény

egésze számára, részben továbbképzési célokkal rendszeres belső kiadványban is megjelentette.

1992-ben már teljes sorozatban megjelent — havi 500 példányban, 300 előfizetővel — hivatalos lapunk, a Versenyfelügyeleti Értesítő, amelyben a versenytanácsi határozatokat közreadjuk, s azokat néhány jogalkalmazási probléma ismertetésével kibővítettük.

Nemzetközi kapcsolatok

Az EK-val folytatott együttműködésünk keretében részt vettünk a Magyar-EK Vegyes Bizottság munkájában. Igen fontosnak bizonyult a társulási szerződés versenyjogi előírásaiból fakadó feladataink ellátásához hivatalunk két munkatársának hosszabb, egyenként három hónapos brüsszeli tanulmányútja, melyet a PHARE program finanszírozott.

Az OECD Versenyjogi és Versenypolitikai Bizottsága ülésein — megfigyelői státusunkból fakadóan — folyamatosan részt veszünk. Ugyanezen szervezet felhatalmazásával a Gazdasági Versenyhivatal kiadott — és szűkebb körben, korlátozott példányszámban terjesztett — egy fontos szakmai kiadványt, amely — a nemzetközi tapasztalatokra alapozva — a megfelelő versenypolitikai fogalmak egységes értelmezését és az ismeretterjesztést szolgálta. Munkatársaink rendszeresen részt vesznek a közép- és kelet-európai országok versenyhivatalai részére szervezett OECD szakmai szemináriumokon, valamint —ugyancsak az OECD szervezésében és finanszírozásában — speciális versenypolitikai témakörökben (pl. közszállítás) megtartott szemináriumokon.

Több alkalommal látogatták hivatalunkat rövidebb konzultációkra, illetve hosszabb, három hónapos tanácsadó missziók formájában az amerikai Igazságügyi Minisztérium Antitröszt Részlegének és Szövetségi Kereskedelmi Bizottságnak a munkatársai, akik ismereteik átadásán túl kisebb szakmai könyvtárat is hagytak a hivatalban. A programot az US AID finanszírozta, és e program keretében néhány munkatársunknak is lehetősége nyílt az amerikai gyakorlat helyszíni tanulmányozására.

Fogadtuk az év során az EK Bizottság versenyügyekért felelős elnökhelyettesét, az EK IV-es, Verseny Főigazgatóságának vezetőjét, a német és a lengyel versenyhivatal elnökét, és különböző szakmai rendezvények, előadások alkalmából az EK, a német és a francia versenyfelügyeleti szervek vezető munkatársait, külföldi egyetemek professzorait. Az általuk tartott szemináriumokon, konzultációkon a versenyhivatal szakértői mellett nagy számban vettek részt más szervezetek (minisztériumok, bíróságok, tudományos és oktatási intézmények) versenyjog iránt érdeklődő szakemberei is.

A hivatal működési feltételei

1992-ben, az eddigi tapasztalatokat összegezve véglegesítettük szervezeti és működési szabályzatunkat; az Állami Számvevőszék észrevételei és a körülmények változása nyomán korrigáltuk a belső szervezeti felépítést, és ahogyan a helyzet megkövetelte, kialakítottuk a nemzetközi kapcsolatok koordinálására szükséges szervezeti egységet.

A hivatal 1992. év végi létszáma 119 fő volt. A jóváhagyott költségvetési támogatás 1992-re 198,5 millió Ft volt, amely — a felülvizsgálati intézkedések következtében — 180,7 millió Ft-ra

csökkent. 1993-ban a bérköltségek szinten maradása komoly problémát jelent, mert a hivatal alkalmazottaira a versenytörvény a köztisztviselők jogállásáról szóló törvénynél szigorúbb összeférhetetlenségi szabályokat ír elő. A köztisztviselői törvény alkalmazása is sajátos problémákat vet fel a hivatal speciális jellege miatt, melyek megoldását keressük.

Az Állami Számvevőszék 1992-ben három témakörben tartott célvizsgálatot a hivatalnál, megállapításait hasznosítottuk.

V. NÉHÁNY GONDOLAT A VERSENYTÖRVÉNY MÓDOSÍTÁSÁRÓL

Az előzőekben ismertetett jogalkalmazási tapasztalatok a versenytörvény létének szükségességét és a törvény alkalmazhatóságát igazolták. A törvény a bevezetőjében megfogalmazott három alapvető érdeket — a gazdasági versenyhez fűződő közérdeket, a versenytársak és a fogyasztók érdekeit — segített érvényre juttatni a konkrét versenyfelügyeleti ügyek kapcsán. Nem merült fel a gyakorlatban olyan eset, amelyet szabály hiánya vagy hibája miatt ne tudtunk volna kezelni. A törvény alapvető célja és szerkezete tehát megfelelőnek bizonyult.

Már a versenytörvény előkészítése során egyértelmű volt azonban, hogy néhány évi jogalkalmazási gyakorlat tapasztalatai alapján és az átalakuló gazdasági élet diktálta új követelmények miatt a versenytörvényt a szükséges mértékben módosítani kell. Jelenlegi ismereteink szerint a versenytörvény módosítása időszerűvé vált. A módosítást három körülmény teszi indokolttá: egyrészt az Európai Megállapodásból adódó jogharmonizációs feladatok, másrészt az elmúlt két év alatt szerzett és egyre nagyobb mélységekbe hatoló, hasznosítható külföldi versenyjogi ismeretek, harmadrészt pedig a versenytörvény kétéves hazai jogalkalmazási gyakorlata vetett fel néhány átgondolandó, esetleg változtatást igénylő problémát.

A törvénymódosításnak — a jelenlegi ismeretek szerint — az anyagi jogra, az eljárási jogra, a végrehajtási jogra és a hatáskörökre egyaránt ki kell terjednie. A módosítás mértéke, illetve mélysége az egyes területeken — természetesen — eltérő lehet, de ezt csak a törvénymódosítást előkészítő szakmai munka során lehet konkretizálni. Megítélésünk szerint a szakmai munkát széles körben kell megindítani, függetlenül attól, hogy maga a módosítás miként, mikor és mire fog kiterjedni. Ezért most tel- jeskörűen jelezzük azokat a kérdésköröket, amelyekben a vizsgálódás szükségessége egyáltalán felmerült.

Az anyagi jog körében vizsgálandó kérdések például: a törvény alanyi és tárgyi hatálya, a tulajdonos szerepe az egyes versenyjogi tényállásoknál, illetve a versenyjog egészében; a kétféle generálklauzula fenntartásának szükségessége; a fogyasztó megtévesztésének tilalma tekintetében a célzatosság indokoltsága; a vertikális versenykorlátozások értelmezésének bővítése; a csoportmentességek működtetése; a gazdasági erőfölénnyel való visszaélés egyes esetei megfogalmazásának pontosítása; a fúziókontroll és a privatizáció kapcsolata, különös tekintettel e körben a tulajdonos szerepére. Külön vizsgálatot igényel, hogy miként oldható meg a kormányok közötti, versenyt érintő egyezmények versenyjogi kezelése.

A versenyfelügyeleti eljárások eddigi tapasztalatai azt bizonyítják, hogy "saját,, részletes eljárásjogot kell kidolgozni. Az állampolgárok ügyeire vonatkozó közigazgatási eljárási szabályokat nem lehet hatásosan alkalmazni a versenyfelügyeleti eljárás

ban. Ugyancsak nem lenne alkalmazható a verseny felügyeleti eljárásokban a Polgári Perrendtartás sem, a verseny felügyeleti eljárásokra megszabott rövid ügyintézési határidők és a gyors döntésekhez fűződő közérdek miatt.

Tarthatatlanok a végrehajtási jog jelenlegi rendelkezései, amelyek — hasonlóan más jogterületekhez — a versenyfelügyeleti határozatok kikényszerítésében is meglehetősen hatástalanok.

A hatásköröket — külső szakmai felvetések szerint — szintén célszerű áttekinteni. Egyrészt kérdés az, hogy a versenytörvény I. fejezetében szabályozott ügyeket továbbra is csak a bíróság tárgyalhassa-e, vagy esetleg e területeken is lehetővé kell tenni a vagylagosságot (azaz az érdekelt fél dönthessen abban, hogy kérelmével a bírósághoz, vagy a Gazdasági Versenyhivatalhoz fordul-e). Másrészt szóba kerülhet olyan megoldás is, hogy minden ügy a Gazdasági Versenyhivatalnál induljon, tehát versenyjogi sérelmekkel csak a hivatalhoz lehetne fordulni. (Természetesen a hivatal határozatainak bírósági felülvizsgálati lehetősége változatlanul megmaradna.)

A törvénymódosítás időpontját befolyásolja az előkészítő munka és annak időigénye, valamint a törvénymódosítás parlamenti lebonyolítása.

Az előkészítő munka, a jogalkotási program összeállítása már 1993. első félévében megindulhat, illetve befejeződhet, hogy elegendő idő álljon rendelkezésre az újszerű kérdések feldolgozására. Hasonlóan a jelenlegi versenytörvény előkészítéséhez, célszerű az egyes témákra munkacsoportokat létrehozni. Ezekbe elméleti és gyakorlati szakembereket kell meghívni. Az előkészítés során nagyobb munkát jelent majd az eljárási jog és a végrehajtási jog megalkotása. E területeken ugyanis az új megoldásokat illetően kevésbé vehetők igénybe a versenyhivatal tapasztalatai és a külföldi megoldások, erősebben kell kötődni a magyar jogrendszer adta sajátosságokhoz.

A törvénymódosítás parlamenti benyújtásának célszerű időpontjának meghatározásakor tekintettel kell lenni az Európai Megállapodás 3 éves adaptációs határidejére és a hazai jogalkotási feladatokra. A jelzett, kodifikációs szempontból vizsgálandó problémák fajsúlyosabb része hosszabb előkészítő munkát is igényelhet. Mindezek azt indokolják, hogy 1994. második félévére tűzzük célul a törvénymódosítást, illetve a parlamenti benyújtást. A szükséges előkészítő munkákat a kormányzati munkamegosztás keretében, az igazságügyi miniszter koordinációjával kell elvégezni.

Budapest, 1993. február 10.

* Dr. Vissz
Ferenc

a Gazdasági Versenyhivatal elnöke

Melléklet

Az 1992. évi versenyfelügyeleti eljárások néhány jellemző adata

a) A versenyfelügyeleti eljárások száma :			
— 1991-ről áthúzódó eljárások száma			
— 1992-ben indult eljárások száma Összesenből:		32	
— kérelemre indult		22	
— hivatalból indult		3	
— egyéb			
b) Befejezett eljárások száma:		23	
Ebből:		6	
— Vizsgálati szakaszban határozattal lezárva		17	
— Más ügyel egyesítve		2	223
— Versenytanácsi határozattal lezárva		119	
c) Folyamatban lévő eljárások száma:		2	
Ebből:		10	
— Vizsgáló szakértőknél		2	
— Versenytanácsnál			32
f) A versenytanácsi határozatok ügýtípusok szerinti összesítése:		2	
		¹	
	1991		1992
Generálklauzula	11		24
Tisztességtelen versenycselekmény	-		1
Fogyasztók megtévesztése	6		24
Kartell	5		3
Kartell előzetes véleményezése	3		2
Gazdasági erőfölénnyel való visszaélés	28		32
Fúzió	5		8
Bíróságon indított peres ügy	-		1
Bíróságtól bírságkiszabásra kapott ügy	1		1
Áremelés előzetes bejelentése	5		6
A versenytörvény 65.§ alkalmazása („régí kartell")	13		-
Összesen:	77		102

e) A versenytanácsi határozatok bírósági megtámadása

A határozat jellege		Határozatok száma		A felülvizsgálni kért határozatok aránya (%)
		Összes	Felülvizsgálni kért	
1. Marasztalás	1991	30	11	36,7
	1992	45	27	60,0
	Összesen:	75	38	50,7
2. Elutasítás	1991	13	6	46,2
	1992	35	8	22,9
	Összesen:	48	14	29,2
3. Együtt (1+2)	1991	43	17	39,5
	1992	80	35	43,8
	Összesen:	123	52	42,3

f) A versenytanácsi határozatok I.fokú bírósági felülvizsgálata

	Ügyek száma		
	1991	1992	Összesen
1. ítélet született	5	10	15
helybenhagyó	3	9	12
ezen belül:			
megváltoztató	2	1	3
2. Folyamatban lévő' ügyek	6	13	19
3. A bírósági eljárás még nem indult meg 6		12	18
Összesen: 17		35	52

Megjegyzések: * A táblázatban nem szerepelnek azok a határozatok, amelyeknél az ügynek nem volt olyan szereplője, amelynek érdeke lett volna a határozat felülvizsgálata (hivatalból indított eljárás megszüntetése, kérelem visszavonása, áremelési bejelentés tudomásul vétele, kartell- és fúzióengedély megadása feltétel nélkül).

** Az 1991. évi határozatok közül egy, az 1992. évek közül pedig kettő ellen — kérelme részleges elutasítása miatt — a kérelmező is felülvizsgálati keresetet nyújtott be.

g) A Versenytanács által hozott határozatok tartalom szerinti megoszlása		102
Jogsértés megállapítása	111.	44
3.§ (generálklauzula) alapján		12
11.§ (fogyasztók megtévesztése) alapján		19
14.§ (összehangolt magatartás) alapján		2
20.§ (erőfölénnyel való visszaélés) alapján		11
Engedély megadása		10
fúzióra ill. meghatározó befolyás szerzésre		3
továbbeladási ár meghatározására		1
áremelésre előzetes bejelentés alapján (ebből egy részleges megengedés)		6
Eljárás megszüntetése		11
kérelem visszavonása miatt		6
nem engedélyköteles fúzió		5
— törvényi határértéket nem éri el		1
— befolyást szerző külföldi befektető		4
Kérelem elutasítás		35
Vtv I.fejezetébe tartozás vélelme miatt		7
hatáskörhiány miatt		1
jogsértés hiánya miatt		12
megalapozatlanság miatt		12
egyéb okból		3
Egyéb		2
kereset benyújtása bírósághoz		1
bírság kiszabása		1
j) A szakértői határozattal lezárt ügyek megoszlása		119
Kérelem visszavonása miatt		15
Hiánypótlás elmulasztása miatt		85
Egyéb ok miatt		19

h) Marasztaló versenytanácsi határozatok

Marasztalás oka	Marasztalt vállalkozó	Kiszabott bírság eFt	Elsőfő- kú bírósa- gi ítélet
Jogszerűtlen működés, forgalmazási hiá- nyosságok (3.§)	MB-SAMAX Kft.	15.000 c	
	Murányi és Murányi Kkt.	15 c	
	Signál Discont Kft.	400 c	
Tiltott reklám (3.§)	FORKA Lap- Könyvkiadó és Hírügynökségi Kft.	283 c	
	Zwack Unicum Budapest Kft.	200 c	
	Egri Dohánygyár Kft.	2.000 B	
	Népszabadság Rt	180 B	
Fogyasztó megtévesztés célzatosság ill. szándékosság nélkül (3.§)	Mészkö Beszt Kft.	120 B	
	Alvorada Kft.	500 c	
	Menhold Szerencsejáték és Beruházási Kft.	100 B	helyben- hagyó
Eladó megtévesztés (3.§)	Haffner Fodrászcikk	100 B	
Egyéb versenytársi sérelem (3.§)	Royal Caps Kft.	40 A	
Fogyasztó megtévesztés (11.§)	Modell Kft.	10 B	helyben- hagyó
	FORKA Lap- Könyvkiadó és Hírügynökségi Kft.	10 B*	
	TRACO Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	60 B	
	RÁBA-COM Rt	500 A	
	Unilever Magyarország Kft.	2.000 B	
	Home Shopping Kft.	100.000 B	
	Saatchi és Saatchi Advertising Kft.	1.000	
	Magyar Nyomdász Szakmai Szövetség	300 B	helyben- hagyó
	Pelle Imréné vállalkozó	30 A	
	Fekete Doboz Videofolyóirat Kulturális Szolgáltató Kft.	100 B	helyben- hagyó
	Magyar Kutyasport Unió	15 B	
	Novopress Kft	300 B	
	Pannon Kiadó	100 B	
	Creditreform Információ Szolgálat Kft.	100 B	
	Vegy és Műszer Kft.	10 A	
	Borbély Pálné vállalkozó	10 B	
	Nagyatádi Konzervgyár	300 D	
	Transz Glóbusz Kereskedelmi Kft.	30 B	
	Daroxszáll Kft.	10 D	
Nógrádi Szénbányák	100 D		

Tiltott kartell (14.§)	Borsodi Sörgyár Rt Bier Nonstop Kft.	100 10	B	
	Hungarocamion Pannonsped I-Iatárspeició Kft.	1.000 i.000	D	1
Erőfölénnyel vaio	Somogy megyei Településtudztasági és Kertészeti Vállalat	250 j B		s 1 i.
	Fővárosi Temetkezési Intézet	200	B	j
	MOL Rt.	90 I A		li
	Lénia Kft	100	...	helyben- hagyó '
	Novoiron Informatika Kft	100	E	1
visszaélés (20.§)	Major '88 Kábeltelevíziós GMK	100 1	B	
i	Pick Szeged Szalámigyár és Húsüzem	1.500	A	S
	Hajdúszoboszlói Városgazdálkodási Rt	100	B	helyben- hagyó
	UNIÓ Lap- és Könyvkiadó Kft.	100	B	
	Debreceni ÁG	öüG	A	
	Dunamenti Regionális Vízmű	10	A	
	MÁV	500	6*	

- Jelölések:
- A befizetett bírság
 - B bíróság előtt megtámadott határozat
 - C jogerős be nem fizetett bírság, végrehajtás folyamatban
 - D nem íelt ie a befizetési határidő
 - * a bíróság előtti megtámadás ellenére a bírságot is befizette

i) 1992. évben kiszabott bírságok

r -..... -..... -..... -.....		Bírság (i;Fi)	Esetószám
Kiszabás		2 30.383	* 1 45
Ebből:	Bíróság előtt megtámadva	i 08.725	25
	Nem telt !e a befiz.határidő	2.130	4
	Jogerős, be nem fizetett	i 6.698	6
	Befizetett i 2.&50		10

44 marasztaló és egy bírságszabó határozat

itt vettük számba a befizetett bírságot akkor is, ha bíróság előtt is megtámadta a határozatot a vállalkozás

